

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA**  
**mint felülvizsgálati bíróság**

**Gfv. IX. 30.040/2010/4.szám**

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !**

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr. Hernádi Eleonóra ügyvéd által képviselt **felperesnek**, Dr. Csicsely Ilona ügyvéd által képviselt **alperes** ellen 6,025.771 Ft és járulékai megfizetése iránt a Szentendrei Városi Bíróságnál 4.P.20.404/2005. szám alatt indult és a Pest Megyei Bíróság 5.Pf.23.250/2009/5. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán 2010. május 4. napján tartott tárgyaláson meghozta a következő

**í t é l e t e t :**

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pest Megyei Bíróság 5.Pf.23.250/2009/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 164.000 (Egyszázhatvannégyezer) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

**I n d o k o l á s :**

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint az 1998. július 16-án kötött megállapodásban az alperes megrendelésére a felperes cukorszóró gyártását és a gyártáshoz szükséges fröccsöntő szerszámok elkészítését vállalta. Az alperes a cukorszóró elvi működését bemutató darabot és vázlatokat adott át a felperes részére, ez alapján vállalta a felperes, hogy szerkezet alkatrészeit megtervezi és működő képes egész szerkezet alkot. A fröccsöntő szerszámok elkészítésének vállalkozói díját 31.150 DEM-ben határozták meg, amelyből az alperes 13.048 DEM-et előlegként megfizetett. A felperesi fejlesztési tevékenység során a felek együttműködtek, majd az elkészült szerszámokkal a felperes 1999. év második felében legyártott és az alperesnek átadott 1100 db kristálycukorszórót, 2248 db kandiscukorszórót és 874 db talpat. Ezek 3.050,31 Euro ellenértékét az alperes nem fizette meg. A felperes által legyártott cukorszórók minőségileg hibásak voltak.

Az alperes megbízta a felperest, hogy az általa 1998-ban vásárolt, napellenzők gyártására szolgáló műanyag fröccsöntő szerszámot tegye

működőképessé, majd pedig gyártson azzal napellenzőket. Az alperes rendelkezése folytán az importőrként közreműködő Kft. a napellenzők anyagának céljára 3 tonna mennyiségű Terluxe vásárolt 3,090.000 Ft vételárért. Utóbb kiderült, hogy a beszerzett anyag nem alkalmas napellenzők gyártására, ezért az alperes a gyártást leállította, a felperes által végül polikarbonátból készített minőségileg nem kifogásolható napellenzők 3.539,6 Euro ellenértékét az alperes ugyancsak nem fizette meg.

Az alperes 1999. július 14-én fizetési kötelezettséget vállalt a fel nem használt nyersanyag költség viselésére, majd 2000. szeptember 24-én vállalta, hogy a raktáron maradt 3 tonna nyersanyag számláját 2000. októberétől részletekben kiegyenlíti. A kiegyenlítésre nem került sor, végül a per során a felperes a megmaradt 2,5 tonna Terluxe - amelynek valós értéke 2,430.000 Ft volt - a felperes 1,084.375 Ft-ért értékesítette.

A felek megállapodást kötöttek 2000. augusztus 28-án, amelyben az alperes kötelezettséget vállalt a felperes által kibocsátott 7 db számla kiegyenlítésére, ezen túlmenően további együttműködésre vonatkozó nyilatkozatokat is tettek.

A felperes a módosított keresetében a cukorszóró gyártószerszámai vállalkozói díjából fennmaradt 17.742 DEM Ft tartozás, a napellenző gyártószerszámai ellenértékét, a legyártott napellenzők, végül a legyártott és kiszállított cukorszórók és talpak ellenértékeként 6,025.771 Ft számlatartozás, ennek a középarányos időponttól 1999. október 15-étől járó késedelmi kamatai, megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Kérte továbbá az alperest a Terluxe alapanyag beszerzési ára és az értékesítése után befolyt összeg közötti különbözet címén további 2,005.625 Ft és ennek 1999. augusztus 12-én járó késedelmi kamatainak, valamint a perköltségeknek a megfizetésére kötelezni.

Az alperes a keresettel szemben beszámítási kifogást terjesztett elő, amit arra alapított, hogy a felperes hibás teljesítése miatt a szerződéstől elállt, ezért az általa nyújtott szolgáltatások visszajárnak. Be kívánta számítani az általa a felperesnek átadott 13.408 DEM előlegnek az 1,715.150 Ft forintellenértékét és ennek 1999. május 28-án járó kamatait. Kérte továbbá, hogy a felperes a cukorszóróhoz szükséges gyártó szerszámokat adja át a részére, ha erre nem hajlandó, vagy nem tudja kiadni, úgy ennek értékét 2,079.520 Ft-ban és ennek 1999. december 17-étől járó kamataiban kérte beszámítani.

Az első fokon eljáró Városi Bíróság a 66. számú ítéletében az alperest 5,251,928 Ft-ban, és annak kamataiban, valamint 1,030.000 Ft perköltségben marasztalta, egyben kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül adja ki az alperesnek a cukorszóró fröccsöntő szerszámain. Ezt meghaladóan a keresetet és a beszámítási kifogást

is elutasította. Az elsőfokú bíróság a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján úgy foglalt állást, hogy a cukorszóró fröccsöntő szerszámainak elkészítésekor a felperes fejlesztési tevékenységet is végzett, amelynek során az alperes is jelen volt, a javítások, finomítások körében maga is különböző javaslatokat tett. Az alperes számára ismertek voltak a cukorszóró termékek hibái, amelyeket azonban nem a szerszámok, hanem összeszerelési hiányosságok, polírozási problémák, konstrukciós hibák, ragasztási, csomagolási és szállítási hibák okoztak. Tekintve, hogy a gyártási, mérethibás termékek leszállítása a felperes mint vállalkozó részéről nem volt megengedhető, a cukorszóró termékek ellenértékére vonatkozó keresetet az elsőfokú bíróság elutasította. Nem találta alaposnak a felperesnek a Terlux anyag ellenértékével kapcsolatos követelését, így a kerestet evonatkozásban is elutasította.

Ezzel szemben megállapította, hogy a cukorszóró szerszámok bizonyítottan megfelelően működtek, az alperes pedig nem bizonyította azt, hogy a felperes a napellenző-szerszám átalakítására vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget, továbbá, hogy a polikarbonátból készült napellenzőket a felperes hibásan gyártotta le, ezért az ellenértékének megfizetésére kötelezte az alperest.

Az alperes "beszámítási kifogását" a cukorszóró szerszám kiadására vonatkozóan tartotta alaposnak és annak kiadására kötelezte a felperest.

A Bíróság az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán hozott 5. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbeezett rendelkezését azzal a kiegészítéssel hagyta helyben, hogy a felperes által az alperesnek kiadandó cukorszóró, fröccsöntő szerszámok 5 darabból állnak, azokat darabonként felsorolta, az értéküket pedig 3,984.708 Ft-ban határozta meg.

Nem találta alaposnak az alperes per megszüntetésére, illetőleg a 2000. augusztus 28-án a felek között létrejött megállapodás érvénytelenségére való hivatkozását. Kifejtette, hogy korábban az ügyben a Legfelsőbb Bíróság Gfv.XI.30.312/2004/4. számú végzésével a korábban hozott ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az új eljárás kereteit a végzés iránymutatásai határozzák meg, ezért a megismételt eljárásban az alperesnek a per megszüntetésére és a 2000. augusztus 28-án kötött megállapodás érvénytelenségére való hivatkozása súlytalan.

Nem találta alaposnak az alperesnek a gyártó szerszámok minőségével kapcsolatos szavatossági igényét és az erre alapított beszámítási kifogását sem. Evonatkozásban megállapította, hogy az elsőfokú eljárásban beszerzett igazságügyi szakértői vélemény szerint a végterméken észlelhető hibák a szerszámok minőségétől független

okokra voltak visszavezetők. A cukorszóró szerszámain található polírozási hibákat a konstrukció véglegessé válása után lehetett, illetőleg kellett volna megszüntetni.

A napellenzővel kapcsolatos szerszámokra vonatkozóan pedig az alperes minőségi hibát nem jelzett, ezért az alperes a másodfokú bíróság megítélése szerint is köteles volt az ezekre vonatkozó számlákat kiegyenlíteni. Tény, hogy a 2000. augusztus 28-ai megállapodásban a gyártó berendezésekről kiállított két számlában foglalt követeléseket tévedésből összecserélték, a megállapodás 9. pontjából azonban a megyei bíróság egyértelműnek találta, hogy e nyilatkozatban az alperes mindkét számla tekintetében elismerő nyilatkozatot tett.

Az alperes az elsőfokú eljárás során a 2000. június 28-án kelt levelében foglaltakkal egyezően a Ptk. 306-ának (3) bekezdésére alapítottnak a felperes hibás teljesítése miatt kívánt elállási jogával élni. A másodfokú eljárásban az elállás jogcímét megváltoztatva a cukorszóró szabadalmának értékesítése miatt érdekmúlásra hivatkozott, és kérte a cukorszóró kiadása helyett annak értékét beszámítani az általa megadott összegben a felperes követelésébe. A másodfokú bíróságnak az volt a jogi álláspontja, miután a szabadalmaztatás ténye az alperes előtt már az elsőfokú eljárás ideje alatt ismert volt az érdekmúlásra alapított igény jogosságát a megyei bíróság a Pp. 235. §-ának (1) bekezdése alapján nem vizsgálta.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását; másodsorban a hatályon kívül helyezés mellett "az eljáró bíróságok" új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Pp. 157. §-a a/ pontjának, illetve a Pp. 130. §-a (1) bekezdése a/ és g/ pontjának, a Pp. 3. §-a (1) és (2) bekezdésének, a 215. §-ának, a 76. §-a (1) bekezdésének, valamint a Ptk. 200. §-a (2) bekezdésének megsértésében jelölte meg.

Előadta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a Gfv.XI.30.312/2004/4. számú végzésében adott iránymutatással kijelölte az új eljárás kereteit, amelyet az elsőfokú bíróság túllépett. A végzésben a Legfelsőbb Bíróság rögzítette, hogy a felek között a szerszámok elkészítése és a termékek gyártása érdekében a Ptk. 389. §-ában szabályozott vállalkozási szerződés jött létre. Az elsőfokú bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az alperes a tőle elvárható módon járt-e el annak érdekében, hogy a szerszámok alkalmasak legyenek értékesíthető termékek gyártására. E kérdésben sem az első, sem a másodfokú bíróság nem foglalt állást, holott ennek eldöntése után

lehetett volna megállapítani, hogy a felperes igényt tarthat-e a szerszámok gyártásának, illetőleg átalakításának ellenértékére.

Az elsőfokú bíróság a Legfelsőbb Bíróságnak a szerződés minősítése kérdésében elfoglalt jogi álláspontját felülbírálvá megállapította, hogy a felperes a cukorszóró fröccsöntő szerszámainak elkészítésekor fejlesztési tevékenységet is folytatott. A felperes valójában a szerződésben vállalta a gyártásra alkalmas szerszámok elkészítését.

Állította, hogy alappal kérhette a Pp. 157. §-ának a/ pontja alapján - figyelemmel a Pp. 130. §-a (1) bekezdésének a/ és g/ pontjára is - a per megszüntetését, és ez alapon kérhette a 2000. évi augusztus 28-ai megállapodás érvénytelenségének megállapítását is. Álláspontja szerint a fenti hivatkozások figyelman kívül hagyásával az eljáró bíróságok a "bizonyítási jogát mellőzték."

Előadta, hogy sehol nem hivatkozott arra, hogy a megállapodás 2. pontjában foglalt számla száma helyesen 86.523, hanem azt adta elő, hogy a megállapodás 9. pontja nem tartalmazza a 86.523 számú számlát, így nem lehetett volna megítélni a felperes javára a napellenző szerszám átalakítási díjaként a 16.000 DEM forint ellenértékét.

Hivatkozott arra, hogy a legyártott napellenzőkkel, azok hibáival kapcsolatos bizonyítástól nem zárkozott el, de azt kérte, hogy a bíróság a felperest kötelezze a szakértői díjak előlegezésére, tekintve, hogy a korábbi szakértői díjakat maga előlegezte, e kérésének azonban az elsőfokú bíróság nem adott helyt.

Végezetül előadta, hogy a felperes megsértette az együttműködési kötelezettségét, mert a 2000. augusztus 28-ai megállapodás megkötését megelőzően nem tájékoztatta őt arról, hogy ellene pert indított, ezért a megállapodás a jóerkölcsbe ütközik, és mint ilyen a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése szerint semmis.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

-.-.-

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az alperes eljárási szabálysértésként arra hivatkozott, hogy az első fokú bíróság jogsértő módon mellőzte a per megszüntetésére irányuló kérelmének, illetőleg a 2000. augusztus 28-ai megállapodás érvénytelenségére vonatkozó kifogásának elbírálását és a másodfokú bíróság tévesen hivatkozott arra, hogy a megismételt eljárás

kereteihez való kötöttsége miatt súlytalan az alperes ellenkérelmének erre irányuló része.

Az alperes által sérelmezett fenti eljárási jogszabálysértés megállapítható, az azonban nem hatott ki az érdemi döntésre. A Legfelsőbb Bíróság végzésében a másodfokú bíróság ítéletét az elsőfokú bíróság részítéletére és ítéletére is kiterjedő hatállyal hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. Az elsőfokú bíróság az új eljárás lefolytatását elrendelő végzésben írt utasításhoz van kötve, tehát ahhoz, hogy azt az eljárási szabálysértést amely miatt a hatályon kívül helyezés történt köteles orvosolni, és köteles azt a bizonyítást lefolytatni, amelyet a fellebbviteli bíróság szükségesnek tartott. Mivel az ítéletek teljes egészükben hatályon kívül helyezésre kerültek, nincs annak eljárásjogi akadálya, hogy az új eljárásban az alperes a per megszüntetését kérje, illetőleg bizonyos megállapodás semmisségére hivatkozzék. Az alperes per-megszüntetése iránti kérelméről a bíróságnak legkésőbb az eljárást befejező határozatában döntenie kell, és el kell bírálnia a szerződés semmisségére történő hivatkozás (kifogás) alaposságát is.

Ennek mellőzése azonban a perbeli esetben nem indokolja a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, mert az ügy iratai alapján megállapítható, hogy az alperes per megszüntetése iránti kérelme, illetőleg a 2000. augusztus 28-i megállapodás semmisségére történő hivatkozása alaptalan.

A per megszüntetését az alperes a Pp. 130. §-a (1) bekezdésének a) és g) pontja alkalmazásával, a Pp. 157. §-ának a) pontja alapján kérte. Nem jelölte meg azonban azt a jogszabályt, amely kizárta a jelen perben a magyar bíróság joghatóságát. A nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. számú tvr. 56. §-a ilyen rendelkezést nem tartalmaz. Ugyancsak nem jelölte meg a Pp. 130. §-a (1) bekezdésének g) pontjában írt feltételek fennállását sem. Nincs olyan jogszabály, amely meghatározná azt a személyt, aki ellen vállalkozási szerződés alapján per megindítható lenne. A felperes vállalkozási szerződés esetén ezért maga döntheti el, hogy kivel szemben kíván pert indítani, és ha a perbeállított alperessel szemben nem tudja bizonyítani a vállalkozási szerződés létrejöttét, az negatív perbeli legitimáció hiányában a kereset elutasításához vezethet, nem pedig a per megszüntetéséhez.

A szerződés létrejöttét a felperes és az alperes között helyesen állapította meg a másodfokú bíróság. Az S. GmbH az alperes előadása szerint nem létezett, tehát annak képviselőjében az alperes nem járhatott el.

Abból a tényből, hogy az alperes 6 évig nem vitatta, hogy ő a szerződés jogosultja, illetőleg kötelezettje; ő volt, aki a szerződéstől elállt; a 2000. X. 23-i levelében kifejtette, miszerint ő szerződött a felperessel, kétséget kizáróan megállapítható, hogy ő a vállalkozási szerződés alanya, hogy a

saját nevében szerződött. Annak nincs jogi jelentősége, hogy a szerződést esetleg más javára kötötte.

Alaptalanul hivatkozott az alperes a 2000. augusztus 28-i szerződés semmisségére jóerkölcsbe ütközés címén, amit arra alapozott, hogy a felperes megsértette az együttműködési kötelezettségét, amikor a fenti szerződés megkötése előtt nem tájékoztatta arról, hogy ellene pert indított. A szerződés megkötése előtt a felperes arról tájékoztatta az alperest, hogy a keresetindítás mellett döntött, tehát nem arról, hogy a per megindításáról a jövőben fog dönten. Annak elhallgatása, hogy a keresetet már be is nyújtotta, nem teszi magát a megállapodást nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközővé, mert sem az abban vállalt kötelezettség jellege, sem az elérni kívánt cél nem sérti az általánosan elfogadott erkölcsi normákat. Amennyiben megállapítható lenne, hogy a megállapodás megkötésére az alperes megtévesztésével került sor, úgy a Ptk. - akarathiba miatt - önálló tényállásban teszi lehetővé a szerződés megtámadását, mert az előidézett akarathibát csak megtámadási oknak tekinti. (Ptk. 210. §-a). Ilyen megtámadást az alperes nem terjesztett elő.

Alaptalanul sérelmezte az alperes, hogy az elsőfokú bíróság túllépte a Legfelsőbb Bíróság által "meghatározott kereteit" az új eljárásnak azzal, hogy a szerződés minősítését felülbírált. A Legfelsőbb Bíróság végzésének indokolásában (8.oldal) azt állapította meg miszerint nem volt vitatott, hogy a felek között a Ptk. 385. §-a szerinti vállalkozási szerződés jött létre. A felperesnek olyan szerszámot kellett készítenie, amely alkalmas a külföldi piacon forgalmazható termék gyártására. Az elsőfokú bíróság azzal, hogy megállapította miszerint a felperes fejlesztési tevékenységet is folytatott, nem minősítette át a szerződést, hiszen a felperes nem vitásan eredménylétrehozását, azaz sorozatgyártásra alkalmas szerszám elkészítését vállalta, ezért a kialakult díj teljes egészében csak ez esetben illette meg. A felek tehát vállalkozási típusú szerződést kötöttek, s mivel a kutatási-fejlesztési szerződés speciális szabályai nem kerültek alkalmazásra, így nincsen jogi jelentősége az első fokú bíróság által adott jogi minősítésnek.

A szakértői vélemény alapján az eljárt bíróságok azt állapították meg, hogy a végtermék hibája a szerszámoktól függetlenül keletkezett. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott olyan okra, amely alapján ez a megállapítás iratellenes, avagy okszerűtlen lenne.

A napellenzők hibáját az alperesnek kellett bizonyítania, amelyhez szakértői bizonyítás igénybevétele lett volna szükség, erről az alperes megfelelő tájékoztatást kapott, őt a költségek előlegezésére az elsőfokú bíróság felhívta, mivel a Pp. 76. §-a alapján számára ez kötelező. Az alperes kifejtette azt az álláspontját, hogy a szakértői költséget nem kívánja letétbe

helyezni. Az alperes a fellebbezésében nem hivatkozott olyan okra, amely miatt a bíróságnak a főszabály alól kivételt kellett volna tennie, és nem sérelmezte, hogy a bíróság nem az ellenérdekű felet kötelezte a szakértői költség előlegezésére, így e kérdésben a másodfokú bíróság érdemi döntést nem is hozott. A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése szerint a felülvizsgálat tárgya a jogerős ítélet, a másodfokú bíróság viszont nem sértett jogszabályt, amikor a költségelőlegezés elmulasztásának eljárásjogi következményei tekintetében - fellebbezés hiányában - nem bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülvizsgálati eljárásnak viszont nem lehet tárgya olyan kérdés, amelyre a fél a másodfokú eljárásban nem hivatkozott.

A napellenző szerszámainak javítási költségeiben is helyesen marasztalta a bíróság az alperest. A megállapodás 9) pontja valóban nem tartalmazta a 86.523 számú számla megjelölését. Nem volt vitás a felek között a 86.523, illetőleg a 86.522 számú számlák számának felcserélése. A per anyagából megállapítható, hogy az 1999. V. 13-án kiállított 86.522 számú számlából adódott az alperes 17.742 DEM tartozása, amelyről a megállapodás 2.) pontjában rendelkeztek, de itt tévesen a 86.523 számú számlára hivatkozva. A 9.) pontban a már "rendezettekén túli" további számlák kiegyenlítését vállalta az alperes, így az itt feltüntetett 86.522 számú számla csak elírás lehetett, mivel annak rendezése a 2.) pontban már megtörtént, tehát rendezetlen a 86.523 számú, 16.000 DEM-ről szóló számla volt, az alperes fizetési kötelezettség vállalása tehát erre a számlára vonatkozott.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pest Megyei Bíróság 5.Pf.23.250/2009/5. számú ítéletét a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles a felperesnek a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni.

A felperes felülvizsgálati perköltsége a 32/2003/VIII.22./ IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint felszámítható az ÁFA-t is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

**Budapest, 2010. május 4.**

**Salamonné dr.Solymosi Ibolya sk.a tanács elnöke**  
**Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.előadó-bíró**  
**Dr.Lőrincz Györgyné sk.bíró**



